

Koncerndirektiv

Antas av kommunfullmäktige

Träder i kraft 1.6.2017

LARSMO KOMMUNS

KONCERN DIREKTIV

Innehållsförteckning

1. Koncerndirektivets syfte och mål
2. Definition av koncern
3. Behandling och godkännande av koncerndirektivet
4. Koncerndirektivets bindande karaktär
5. Styrning och ledning av kommunkoncernen
6. Dottersammanslutningarnas förvaltningsorgan
7. Räkenskapsperiod och anordnande av bokföring
8. Inhämtande av ägarens förhandsuppfattning och dottersamfundets upplysningsverksamhet
9. Koncernrapportering
10. Informationsverksamhet samt tystnadsplikt och sekretessbestämmelser
11. Tryggad rätt för kommunens förtroendevalda att få upplysningar
12. Revision
13. Intern kontroll, riskhantering, förberedelser inför störningssituation och undantagsförhållanden samt intern revision
14. Personalpolitik
15. Centraliserade koncernfunktioner och anskaffningar
16. God förvaltningssed och förfarande vid bolagsstämmor

1. Koncerndirektivets syfte och mål

Genom koncerndirektivet skapar kommunen ramar för ägarstyrningen i enlighet med sina mål. Koncerndirektivet har som syfte att förenhetliga förfaringssätten och effektivera förutsättningarna för ledningen av kommunkoncernen så att kommunkoncernen och kommunens övriga verksamhet kan ledas som en helhet med enhetliga principer och med beaktande av kommunkoncernens fördel som helhet.

2. Definition av koncernen

Koncerndirektivet gäller kommunen och dess dottersammanslutningar samt dessas dottersammanslutningar. I samkommuner och i kommunens intressesammanslutningar ska kommunens representeranter sträva till att principerna i kommunens koncerndirektiv iakttas också i dessa sammanslutningar.

I kommunkoncernen ingår dottersammanslutningar, där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen.

Till kommunen kommunkoncern hör följande sammanslutningar där kommunen har bestämmande inflytande (1.6.2017)

Fastighets Ab Centrumhuset Kiinteistö Oy
Fastighets Ab Larsmo Bostäder
Rönnliden Invest Ab

Med kommunens intressesamfund avses sådana ägarintresseföretag och intresseföretag som avses i 1 kap. 7 och 8 § (1.6.2017)

Kommunen har inga intressesammanslutningar

Larsmo kommun är medlem i följande samkommuner (1.6.2017)

Vasa sjukvårdsdistrikt
Malmska fastigheter sk
Kårkulla samkommun
Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Optima samkommun
Kvarnen samkommun
Samkommunen Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur
Österbottens förbund

3. Behandling och godkännande av koncerndirektivet

Efter att koncerndirektivet fastställts av kommunfullmäktige behandlas och godkänns det vid bolagsstämman och i styrelsen för kommunens dottersammanslutningar samt i motsvarande organ för övriga sammanslutningar där kommunen har bestämmande inflytande. Samtidigt förbinder sig dottersammanslutningarna att iakttä koncerndirektivet i sin helhet.

4. Koncerndirektivets bindande karaktär

Det koncerndirektiv som godkänts i kommunkoncernen iakttas i koncernens dottersammanslutningar om inget annat följer av tvingande lagstiftning som gäller dem, av bolagsordning, avtal eller stadgor.

I sin ägarstyrning ska kommunen beakta de principer om jämbördigt bemötande av sammanslutningens ägare som ingår i lagstiftningen för respektive sammanslutning. Ägarstyrningen får inte skötas så att beslut eller åtgärder av sammanslutningen är ägnade att ge en enskild ägare eller någon annan obefogad fördel på bekostnad av sammanslutningen eller andra ägare (likställighetsprincipen).

Om enskilda anvisningar som baserar sig på koncerndirektivet står i konflikt med lagstiftning som gäller sammanslutningen, t.ex. samfundslagstiftningen, bokföringslagen eller annan tvingande lagstiftning, iakttas den gällande lagstiftningen. Sammanslutningens ledning ska omedelbart skriftligen underrätta koncernledningen om konflikten.

Koncerndirektivet ändrar inte den rättsliga ställningen eller ansvaret hos ledningen för en dottersammanslutning, intressesammanslutning eller samkommun.

5. Styrning och ledning av kommunskoncernen

Koncernledningen utgörs av:

1. Kommunfullmäktige
2. Kommunstyrelsen
3. Kommunstyrelsens sektion för koncernstyrning, intern kontroll och riskhantering
4. Kommundirektören

Kommunfullmäktige

1. beslutar om grundande av nya koncernsammanslutningar och fastställer på vilket sätt samfundet förverkligar kommunens verksamhetsidé och bidrar till att uppfylla kommunens mål.
2. fastställer ägarpolitiken, godkänner de allmänna målen och verksamhetsprinciperna för ledningen av kommunkoncernen och har den högsta kontrollen över kommunkoncernens verksamhet
3. godkänner målen för hela kommunkoncernens verksamhet och för dottersammanslutningarna
4. godkänner principerna för ägarstyrning samt koncerndirektiv

Kommunstyrelsen

1. svarar för utvecklingen av ägarpolitiken, principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet och beredning av ärendena för fullmäktige
2. svarar för att ägarstyrningen genomförs samt organiserar koncernledningen och koncernövervakningen
3. bestämmer arbetsfördelningen mellan tjänsteinnehavarna inom koncernledningen och koncernövervakningen
4. ger fullmäktige rapport om bolagets mål har nåtts och deras ekonomiska ställning utvecklats samt en bedömning av den kommande utvecklingen och riskerna
5. utvärderar årligen resultatet av ägarstyrningen med tanke på kommunkoncernens fördel som helhet, riskhanteringen och förfarandena samt låter utföra en extern utvärdering en gång per fullmäktigeperiod
6. behandlar resultaten och slutledningarna av utvärderingarna i samråd med fullmäktiges presidium

Sektionen för koncernstyrning, intern kontroll och riskhantering

1. framlägger riktlinjer för ägarpolitiken
2. följer och utvärderar hur bolagens mål uppfylls och deras ställning utvecklats samt framställer vid behov förslag till kommunstyrelsen utifrån uppföljningen och utvärderingen
3. uttalar kommunens åsikt före beslutsfattandet i de ärenden som koncerndirektivet kräver
4. utser kommunens kandidater till dottersammanslutningarnas styrelser
5. utser ombud till bolagsstämmorna och ger dem de anvisningar som ägarstyrningen förutsätter
6. bereder beslut om förvärv och överlåtelse av strategiska aktieinnehav samt godkänner aktieägaravtal, bolagsordningar och övriga handlingar.
7. följer aktivt med verksamheten i samfund som ingår i kommunkoncernen och granskar uppfyllelsen av sammanslutningens operativa mål
8. besluter om intern revision och ger vid behov åtgärdsförslag ifall att missförhållanden upptäcks
9. upprätthåller och utvecklar rapporteringen och informationsförmedlingen mellan koncernledningen och koncernsamfunden
10. ger anvisningar till de personer som företräder kommunen i koncernsamfundets förvaltningsorgan om hur kommunen ställer sig till de frågor som behandlas
11. övervakar kommunens riskhantering
12. övervakar kommunens upphandlingsverksamhet och godkänner årligen ett upphandlingsprogram för varor och tjänster

Kommundirektören

1. leder koncernen genom aktiv ägarstyrning och bidrar till förvaltningen och verksamheten i de bolag han eller hon ska styra
2. utser kommunens företrädare till andra än dotter- och intressesammanslutningarnas bolagsstämmor eller årsmöten och ger anvisningar gällande val av styrelsemedlemmar
3. anordnar måldiskussioner med koncernsamfundets ledning

6. Dottersammanslutningarnas förvaltningsorgan

Bolagsstyrelsen väljs enligt respektive bolagsordning och stadgar. Vid sidan av kommunkoncernens verksamhetsprinciper arbetar aktiebolagens styrelse i enlighet med rättigheter, ansvar och skyldigheter som grundar sig på aktiebolagslagen.

Styrelsen för varje sammanslutning skall som kollektiv inneha tillräckliga kunskaper och kompetens åtminstone i:

1. ärenden som hänför sig till sammanslutningens verksamhetsområde och affärsverksamhet,
2. ledning av en sammanslutning av motsvarande storlek,
3. koncern- och ekonomiförvaltning,
4. strategi,
5. intern kontroll och riskhantering,
6. god förvaltningspraxis,
7. kommunkoncernens verksamhet och mål och kommunens etiska värden, företagsansvar

Inom koncernbolagen följer mötesarvodet Larsmo kommuns gällande styrelsemötesarvoden.

7. Räkenskapsperiod och anordnande av bokföring

Räkenskapsperioden är ett kalenderår för samtliga sammanslutningar som ingår i Larsmo kommuns koncern. Sammanslutningarna ska ordna bokföringen på ett enhetligt sätt så att en i kommunallagen avsett koncernbokslut som omfattar alla sammanslutningar i koncernen kan uppgöras

8. Inhämtande av ägarens förhandsuppfattning och dottersamfundets upplysningskyldighet

Ett dottersamfund måste redan i beredningsskedet inhämta ägarens förhandsuppfattning då beslut fattas om ärenden som kan ha en betydande inverkan på dottersamfundets, kommunens eller koncernens verksamhet eller ekonomiska ställning eller ansvar. Dottersamfundets styrelseordförande ansvarar för att förhandsuppfattningen inhämtas.

Förhandsuppfattning ska begäras i följande ärenden:

- grundande och upplösning av dotterföretag
- väsentlig ändring av bolagsordningen eller verksamhetsidén
- aktieemission eller annan ändring av kapitalstrukturen
- fastighets- och företagsaffärer
- teckning av aktier, om förvärv eller ägande av aktier inte särskilt har getts i uppdrag till samfundet
- investeringar som inte hör till den ordinarie verksamheten eller som har en indirekt anknytning till denna och finansieringen av dessa
- beviljande av lån samt beviljande av säkerheter, borgen eller andra betydande penningförpliktelser som är bindande för sammanslutningarna
- principiellt eller ekonomiskt betydande avtal
- annan omständighet som avsevärt påverkar bolagets resultat och risker
- betydande personalpolitiska avgöranden, val och anställning av verkställande direktör eller motsvarande samt införande och ändring av resultatbonussystem
- förslag till vinstutdelning som läggs fram till bolagsstämman, om det avviker från bolagets normala vinstutdelningspraxis
- överlåtelse av sammanslutningens egendom eller försättande av sammanslutningen i konkurs eller likvidation eller saneringsförfarande

Inhämtande av ägarens förhandsuppfattning ändrar inte den juridiska ställningen eller det juridiska ansvaret för dottersammanslutningens ledning. Även andra än dottersamfund ska informera koncernledningen om ovan nämnda frågor. Kommunens företrädare i respektive samfund ansvarar för att koncernledningen informeras.

9. Koncernrapportering

Kommunens dottersamfund och samkommuner skall ge kommunen de uppgifter som behövs för bedömning av kommunkoncernens ekonomiska ställning och för beräkning av resultatet av dess verksamhet.

Koncernsamfunden ska ha en räkenskapsperiod som motsvarar kalenderåret. Delårsrapport ges två gånger per år gällande utvecklingen av samfundets verksamhet och ekonomi och inlämnas till kommunen på det sätt som koncernledningen meddelar. Dottersamfunden skall dessutom rapportera skilt ifall verksamheten inte utvecklas enligt förväntningarna. För uppgörande av koncernbokslut skall dottersamfunden lämna in bokslutsuppgifterna till ekonomiavdelningen för utgången av februari månad

Dessutom ska sammanslutningarna före räkenskapsårets början lämna in budget för det räkenskapsår som börjar till koncernledningen. Väsentliga förändringar som görs i budgeten under räkenskapsåret ska rapporteras till koncernledningen.

10. Informationsverksamhet samt tystnadsplikt och dokumentsekretess

God förvaltning förutsätter en tillförlitlig och tillräcklig informationsverksamhet. Utifrån de uppgifter som bolaget lämnar kan aktieägarna bedöma bolagets verksamhet och fatta beslut om sitt ägande.

Bolaget avgör i enlighet med sina egna behov och utgångspunkter hur och i vilken omfattning det informerar om sina ärenden till övriga intressegrupper. Styrelsen ska se till att informationen är lag-enlig och tillräcklig.

Dottersammanslutningarna är därtill skyldiga att informera koncernledningen separat innan ett betydande ärende blir offentligt. Sammanslutningens styrelseordförande ansvarar för att informations-skyldigheten förverkligas

Vid ärenden rörande kommunikation och lämnande av upplysningar ska kommunens allmänna in-formationsprinciper samt offentlighets- och sekretessbestämmelser iakttas.

En styrelsemedlem, verkställande direktören, en tjänsteinnehavare inom koncernförvaltningen eller övrig tjänsteinnehavare hos kommunen får inte röja ärenden som ingår i bolagets affärshemlighet till en utomstående. Information rörande bolaget får inte användas till skada för bolaget eller tredje part.

De handlingar som bolaget sänder till kommunen är offentliga på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet.

11. Tryggad rätt för kommunens förtroendevalda att få upplysningar

Enligt 83 § kommunallagen har förtroendevalda rätt att av kommunens koncernledning få upplysningar rörande dottersammanslutningarnas verksamhet, om något annat inte följer av sekretessbe-stämmelserna.

Den förtroendevalda får inte överlåta upplysningar som hen fått tillgång till utifrån rätten till upplysningar, eftersom upplysningarna är avsedda endast för hen personligen för skötandet av förtroende-uppdraget.

12. Revision

Kommunens revisionssamfund ska väljas som revisor för kommunens dottersammanslutningar om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta.

13. Intern kontroll, riskhantering, förberedelser inför störningssituationer och undantagsförhål-landen samt intern revision

Styrelsen skall se till att bolaget har ett fungerande ledningssystem och en regelbunden rapportering som står i rätt proportion till affärsverksamhetens art och omfattning.

Verksamhetsprinciper för intern kontroll

Bolagets styrelse sköter om att bolaget har fastställda verksamhetsprinciper för intern kontroll och att man i bolaget följer med hur övervakningen fungerar. Styrelsen bör regelbundet utvärdera hur bolagets interna kontroll och riskhanteringssystem fungerar.

Riskhantering

Styrelsen skall se till att riskerna i bolagets verksamhet identifieras, bedöms och följs upp samt att det finns fastställda principer för riskhantering. Helhetsansvaret för bolagets riskhantering hör till styrelsen. Den interna revisionen och revisorn bedömer de processer i organisationen som säkrar att man har förstått de betydande riskerna och att de hanteras korrekt.

Förberedelser inför störningssituationer och undantagsförhållanden

Kommunskoncernens dottersamfund bör förbereda sig för eventuella störningssituationer genom att planera sin verksamhet på förhand i en beredskapsplan. Ansvar för uppgörande av en beredskapsplan samt räddningsplan bör även beaktas i dottersamfundens eventuella underleverantörsavtal och avtal om köptjänster.

Intern revision

Styrelsen skall sköta om att bolagets interna kontroll är ordnad på ett behörigt sätt och i rätt proportion till affärsverksamhetens art och omfattning. Kommunens ekonomichef konsulterar och bedömer vid behov de processer i samfundet, genom vilka man säkerställer att den interna kontrollen är ordnad på ett behörigt sätt, att man har förstått de betydande riskerna och att de hanteras korrekt.

14. Personalpolitik

Dottersammanslutningarna har rätt att anställa personal och avsluta personalens anställningsförhållanden i enlighet med affärsekonomiska principer. Personalresurserna utnyttjas så flexibelt som möjligt inom hela koncernen. Personal som utför arbete för flera koncernbolags räkning anställs i regel av Larsmo kommun. Om verkställande direktörens uppdrag sköts som bisyssla, ska en anmälan om bisyssla göras.

Avlöning av personal

I avlöningsfrågor och tolkning av kollektivavtal iakttas en gemensam linje inom koncernen. Kommunens personalchef verkar som arbetsgivarens representant i hela koncernen vid tillämpning av avtalen och utfärdar enhetliga tillämpningsdirektiv.

De olika sammanslutningarna i koncernen ska i tillämpliga delar följa modersammanslutningens personalpolitiska principer.

15. Centraliserade koncernfunktioner och anskaffningar

Mellan kommunen och sammanslutningarna ska sådana upphandlingar samt köp och försäljning av tjänster eftersträvas att de ur totalekonomisk synpunkt blir så fördelaktiga som möjligt. I sin upphandlingsverksamhet iakttar koncernsammanslutningarna kommunens upphandlingsdirektiv och deltar i beslutade upphandlingssystem.

Kommunen och dottersammanslutningarna samarbetar kring ordnandet av stödfunktioner då det är till nytta med tanke på hela koncernen. Samarbete kan bedrivas bl.a. i följande ärenden:

Finansiering

Försäkring

Upphandling

Personalanvändning

Personalservice

Användning av fordon och maskiner

Koncernens samarbete i ovanstående frågor koordineras av respektive sektorchef.

16. God förvaltningssed och förfarandet vid bolagsstämmor

Bolaget eller annat samfund bör inom hela sin verksamhet iaktta god förvaltningssed.

Bolagsstämmans tidpunkt och de ärenden som skall behandlas på bolagsstämman skall meddelas den av kommunen utnämnda representanten senast två veckor före stämmodidpunkten. I samband med stämmokallelse skall behövt mötesmaterial skickas. Om det p.g.a. praktiska skäl inte är möjligt att iaktta ovan nämnda tidtabell, skall man skilt komma överens om avvikande förfarande.

Bolagets styrelseordförande samt verkställande direktör skall närvara vid bolagsstämman.

Bolagsstämmoprotokollet ska vara tillgängligt för aktieägarna senast två veckor efter bolagsstämman.